

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične šte. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

NAROD. DELAV. ORGANIZACIJA

Delavci mesta in okolice!

Pod geslom: „DAJTE NAM ZASLUŽKA“

sklicuje podpisana

velik protest. shod

MESTA IN OKOLICE

ki se bo vršil

JUTRI, dne 23. januarja 1910

točno ob 10. uri predpoludne

v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu.

Dnevni red:

„Kruha nam dajte!“

Delavci mesta in okolice! Pridite vsi na ta velevažni shod!

ODBOR

„Narod. delav. organizacije“.

BRZOJAVNE VESTI.

Nadvojvodinja Marija Valerija v Trstu.

DUNAJ 21. Nadvojvodnja Marija Valerija je danes zjutraj v spremstvu komornika barona Lederer in dvorne dame grofice Bombelles odpotovala v Trst, kjer bo prisostvovala blagoslovljenju nove cerkve Srca Jezusovega. — Od tamkaj se nadvojvodinja poda v Budimpešto, kjer se 24. t. m. udeležijo dvornega plesa.

Nova vlada na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 21. Ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary je posetil bivšega ministerskega predsednika Kolomana Szella in se je pogovarjal z njim dlje časa.

BUDIMPEŠTA 21. Ban baron Rauch je došel semkaj, da poroča ministerskemu predsedniku grofu Khuen-Hedervaryju o hrvatskih stvareh. Ban ostane nekoliko dni v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 21. Ban baron Rauch je danes ob 11.15 predpoludne posetil ministerskega predsednika grofa Khuen-Hedervaryja in mu stavil na razpolago svoje mesto. Ministerski predsednik je prosil bana naj ostane na svojem mestu. O politiki v Hrvatski se ni moglo razpravljati, ker je sedaj glavna skrb ministerskega predsednika obrnjena na konsolidiranje političnih interesov Ogrske. Vendar je ministerski predsednik izrazil željo, da se svoječasa možnost razvozljanja pretresuje sporazumno z banom Rauchom. Baron Rauch ostane do ponedeljka v Budimpešti in v zopet poseti ministerskega predsednika grofa Khuen-Hedervaryja. V ponedeljek se Rauch udeležijo seje magnetske zbornice.

Konferenca stranke neodvisnosti.

BUDIMPEŠTA 21. Današnja konferenca stranke neodvisnosti se je bavila z vpraša-

njem, kako stališče naj zavzame stranka nasproti vladi in indennitetni predlogi ter z ozirom na adreso, ki se jo pošlje vladarju. Konferenca je sklenila votirati vladi nezaupnico.

Košutova stranka hoče indennitetno predlogo odkazati odseku, dočim noče Justhova stranka o njej niti razpravljati. Glede adrese so se dogovorili, da jo uložijo na jutrišnji seji poslanske zbornice. Delegatje stranke neodvisnosti so razun tega sklenili, da se bodo jutri zopet skupno posvetovali o izvestnih taktičnih vprašanjih.

Konferenca delegatov parlamentarnih strank.

BUDIMPEŠTA 21. Konferenca delegatov vseh parlamentarnih strank, ki jo je sklical predsednik poslanske zbornice, se je sestala opoldne v poslanski zbornici. Košut je zavzemal stališče, da se zamore dovoliti indenniteta novi vladi le tedaj, ako bo to zahtevala v svrhu novih volitev in obenem naznanil rok razpusta zbornice. Grof Andrassy je izjavil, da ustavna stranka še ni zavzela svojega stališča v vprašanju zaupanja do vlade in da stori to še le jutri na strankini konferenci. Nato je Justh izjavil, da je vsako nadaljnjo posvetovanje odveč, ker ni ustavna stranka še natanko določila svojega stališča. Justh je potem z delegati 48-te leve in svoje stranke ostavil dvorano. — Konferenca ni prišla do nikakega sklepa.

Grof Zichy.

BUDIMPEŠTA 21. (Ogr. biro) Vest nekega jutrnjega lista o neki izjavi grofa Zichy-ja, češ, da se namerava umakniti iz političnega življenja, ne odgovarja resnici.

Ruska špijonska afera na Dunaju.

DUNAJ 21. Ruski vojni ataše na dunajskem dvoru Marinkov je nenadoma odpotoval in v diplomatskih krogih se govori, da se ne povrne več. V diplomatskih krogih se govori, da je cesar na zadnjem dvornem plesu šel očitno mimo njega.

To je tembolj čudno, ker je bil Marinkov že pet let na Dunaju, kjer si je pridobil v visoki družbi splošne simpatije. Slučaj njegovega nenadnega odpotovanja se spravlja v zvezo z aretacijo neke vojaške osebe, ki je bila te dni aretirana in o kateri se je govorilo, da je imela špijonske zveze z Italijo. Po tej aferi pa bi se dalo soditi, da se gre za spijonažo z ruskimi krogi. Dalje se doznaje: Nek računski podčastnik, ki je bil nameščen v dunajskem arsenalu, je bil zaslisan od vojaškega sodnika Kunza in policijskega načelnika. Nekaj dni predno je odšel na dopust, se je izvršila preiskava njemu poverjenega materijala. O tej prikliki se je skazalo, da manjkajo načrti nekih modelov za puške. To da je v zvezi z afero ruskega vojnega atašaja.

Nova pustolovska afera princa Gjorgja.

BELIGRAD 20. „Politika“ javlja, da je francoski delegat pri državnih monopolih Simon dal te dni soarejo, katerega se je udeležil tudi srbski generalni konzul v Budimpešti, Kristić. Na soarejo je došel tudi princ Gjorgje. On je imel s Kristićem že prej preprič, radi kojega je moral Kristić, ki je bil kraljev tajnik, odstopiti od dvorne služ-

be. Ko je princ Gjorgje ugledal Kristića, je šel jezen proti njemu, ga pozval na red in zahteval, da zapusti takoj dvorano. Kristić pa se ni hotel pokoriti. Gjorgje se je na to obrnil na Simonovo gospo, ter zahteval od iste naj da Kristića odstraniti. Ali tudi ona ni hotela ustreči kraljevičevi kaprici. Skandal je bil popolen. Kristić se je danes pritožil pri Pašiću, ki je sklical takoj ministerski svet, kateri se je bavil z „masreglovanjem princa Gjorgje. Sklepe ministerskega sveta se predložijo kralju. Zdi se, da bo ministerski svet zahteval odločno kazen za pustolovskega princa Gjorgja.

BELIGRAD 21. Na predlog vlade je izdal kralj Peter dovoljenje, da se premesti princa Gjorgje kot stotnika k 10. pešpolku Takovo v Milanovacu.

BELIGRAD 21. „Reforma“, ki ima zveze s princem Gjorgjem, naznanja, da bo v slučaju, da bi bil princ Gjorgje prisiljen zapustiti Belgrad, razkrila prave razloge zadnjega konflikta.

Srbski prestolonaslednik pojde v Sofijo.

BELIGRAD 21. Sklenjeno je, da pojde prestolonaslednik Aleksander v nedeljo v Sofijo. Spremljal ga bo bolgarski odposlanec Tošev in nekoliko višjih častnikov. Princ ostane v Sofiji dva ali tri dni. Ta poset ima povsem privaten značaj.

Dr. Milovanović ozdravil.

BELIGRAD 21. Srbski minister za unanije stvari dr. Milovanović je ozdravil ter odpotuje čim prej v Berlin.

Italijanska zbornica.

RIM 21. Italijanska zbornica bo sklicana v drugi polovici meseca februarja.

Parlamentarne volitve na Angleškem.

LONDON 21. — Do 1 ure po noči je bilo izvoljenih: 163 unionistov, 137 liberalcev, 29 pristašev delavske stranke in 53 nacionalistov. Unionisti so dobili 72, liberalci 8 mandatov, delavska stranka 1 mandat.

LONDON 21. Do 2 ure popoldne so bili znani sledeči volilni rezultati: 178 unionistov, 148 liberalcev, 31 pristašev delavcev in 55 nacionalistov. Unionisti so dobili 78 mandatov, vladne stranke 10 mandatov.

Oviran brzojavni promet vsled snežnih viharjev.

DUNAJ 21. Vsled silnih snežnih viharjev, ki razsajajo v zadnjih dneh na zapadu monarhije, so pretrgane direktne brzojavne zveze med Dunajem in Švico ter Francosko. Brzojavni promet se vrši po ovinkih. Tudi z Rimom je prekinjen direktni brzojavni promet.

Začasni sedež turškega parlamenta.

CARIGRAD 21. Ker je palača turškega parlamenta pogorela, se bo seja, napovedana za prihodnjo soboto, vršila v dvorani kluba „Edinstvo in napredek“.

Zrakoplovstvo.

PARIZ 21. Iz Orana poročajo, da je aviatik Olieslagers včeraj popoldne na letališču v Senji zadel v svojim monoplanom v brzojavne žice ob železniški progi. Žice so prerezale cev vodečo iz rezervoarja za bencin k motorju. V nekoliko sekundah je bil aeroplan v plamenu in je padel na tla.

Pri povratku na dom sem bil že ves zmešan. Kaj! Saj jaz vendar nisem kriv, da mi je vrgla Pavlina zavitek v obraz in me še včeraj zapostavljala pred m. Astlejem. Nekaj bankovcev se je še valjalo po tleh; pobral sem jih. Tedaj so se odprla vrata in pojavil se je sam upravitelj, ki me prej še pogledal ni ter me povabil, da-li bi mi ne bilo ugodno preseliti se niže, v krasno stanovanje, kjer je pravkar stanoval grof B.?

Postal sem in pomislil.

„Račun!“ sem zakričal. „Tako, čez deset minut odpotujem. — V Pariz, pa v Pariz! Saj je nemara že usoda tako odločila!“ sem pomislil pri sebi.

Čez četrto ure smo že res sedeli v običnem, družinskem vagonu: jaz, m—lle Blanche et m—me veuve Cominges. M—lle Blanche me je gledala in se smejala skoraj do histerike. Veuve Cominges je bil pomagala. Ne pravim, da mi je bilo veselo pri srcu. Življenje sem obrnil v čisto novo smer. Toda včeraj sem se že privadil staviti vse na eno karto. Možno je vendar, da nisem mogel prenašati misli, da imam denarja, in da sem se zmešal. Peut-être, je ne demandas pas mieux. Zdelo se mi je, da se je le začasno, toda le začasno menjala dekoracija. „Toda, čez mesec dni bom tukaj in in tedaj... in tedaj se še pomeniva, m. Astlej!“

Olieslagers se je le nekoliko opeknel na obrazu.

Poplave v južni Nemčiji.

BEROLIN 20. — Iz vse južne Nemčije prihajajo vesti o velikih poplavah. — Pri Kannstadtu je morala železnica, ki vodi v Münster, ustaviti promet. Reke Enga vali seboj mrtve živali, a v Ammerthalu je mnogo hiš izoliranih od velike in globoke vode.

London 21. Vojvodinja Connaught in princ Artur sta danes popol. odpotovala v Vzhodno Afriko.

Ali bo prihodnji tržaški škof res zopet Nemec?!

Pred par dnevi so listi priobčili vest, da bo škofom v Trstu imenovan bržkone neki dr. Lohninger, rektor germanskega zavoda „Anime“ v Rimu, iz katerega zavoda je izšel tudi dosednji škof tržaški dr. Nagl. Vemo sicer, da je Avstrija država neverjetnosti, ali toliko pesimisti vendar nismo bili, da bi bili mogli sploh verjeti v to vest. Eksperiment z nemškim škofom Naglom v izključno slovansko-italijanski škofiji se je vendar tako radikalno in vsestransko ponesrečil, da smo bili opravičeni do misli, da se tak eksperiment ne ponovi nikdar več!

Toda ona vest ne-le da se trajno in trdovratno vzdržuje, marveč dobiva vedno bolj konkretne oblike, kar priča, da smo razmere v naši Avstriji in razsodnost in pravičnost odločilnih faktorjev v njej še vedno veliko preoptimistično cenili.

To nas sili, da spregovorimo tu odločno besedo. Odločilni faktorji, zavedeni bržkone od izvestnih favoriziranih informatorjev — iz cerkvene hierarhije — so hoteli menda tudi z imenovanjem tržaškega škofa presesteti, kakor so — ne oziraje se na določbe kanoničnega prava — presenetil z imenovanjem dunajskega koadjutorja!! S tem so izzvali na Dunaju, med laiki in med duhovščino, največje ogorčenje in najodločnejši odpor. Ali med tem, kar se je zgodilo na Dunaju, in tem, kar se namerava v Trstu, je velika razlika, vsled katere bi bil tržaški slučaj nerazmerno bolj kričec, nego je dunajski. Med Nemce dunajske škofije pride vendar trd Nemec — če tudi neprijeten — rododunajčan; v Trst pa naj bi prišel človek, tujinec, doma iz Gorenje Avstrije ali celo iz Bavarske, ki ne pozna ne dežele, ne ljudstva, ne jezika, ne njega naravi!!

Iz vseh teh razlogov bi bilo tudi imenovanje takega škofa po cerkvenih kanonih iregularno... po oni znani kanoničnega prava: pastor qui non callet linguam suarum ovium...!

Ali naj bi bilo tako imenovanje znakom tiste spremembe v politiki nasproti Jugoslovanom, ki so jo povodoma Friedjungovega procesa visoki krogi slovesno in proseče obetali?!

Kadar-koli Slovani zahtevajo vspostavljenje kakega nasilno odvzetega jim prava, so ravno vladni krogi prvi, ki odgovarjajo, da treba spoštovati sedanjo narodno posest. Od kdaj je tržaška škofijska stolica narodna posest Nemcev? Nasprotno: to bi bil naravnost atentat na narodno posest Slovanov in Italijanov na jugu monarhije!!

Ne, spominjam se, da mi je bilo tedaj silno hudo, dasi sem se smejal s prismođo Blanche kakor za stavo.

„A kaj ti je? Kako si nespameten! O, kako si neumen!“ je vsklikala med presledki Blanche in me začela resno karati. „Seveda, seveda, zapraviva tvojih dvestotisoč, toda zato mais tu seras heureux, comme un petit roi!“ sama ti bom zavezovala ovratnice in te seznanim s Hortense. A ko zapraviva ves najin denar, prideš semkaj in znova opustošiš banko. Kaj so ti rekli židje? Glavna stvar je smelost, in ti je imas in ne boš mi prinesel samo enkrat denarja v Pariz. Quant à moi je veux cinquante mille francs de rente et alors...“

„A general?“ sem jo vprašal.

„A general, znano ti je, hodi vsak dan ob tem času po šopek. To pot sem mu velela nalašč poiskati najbolj redke cvetke. Revček se vrne, a tičica je zletela. On poleti za menoj, videl boš! Ha, ha, ha! Zelo bom tega vesela. V Parizu mi še prav pride. Zanj plača v hotelu m. Astlej.“

In tako sem torej odpotoval tedaj v Pariz.

(Pride še.)

7) Toda ti boš srečen kot majhen kralj.

8) Kar se mene tiče, hočem imeti petdeset-tisoč frankov rente in torej...

PODLISTEK

61

Igralec.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENICA.

Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

„Eh bien, hočeš, tu verras Paris. Dis donc qu'est ce que c'est qu'un outchitel? Tu étais bien bête, quand tu étais outchitel.“ Kje pa so moje nogavice? Obuvaj me, no!“

In res je stegnila izpod odeje prelestno, rjavkasto, majhno nožico brez vsake napake, kakoršne imajo navadno vse nožice, ki izgledajo tako majhne v čevljičkih. Zasmelaj sem se in ji začel obuvati svileni nogavico. M—lle Blanche pa je med tem sedela na postelji in ščebetala:

„Eh bien, que feras — tu, si je te prends avec? Prvi pogoj: je veux cinquante mille francs.“ Daš mi jih v Frankfurtu. Nous allons à Paris; tam bova živela skupaj et je te ferai voir des étoi-

9) Eh dobro, hočeš, videl boš Pariz. Povej, kaj je to: učitelj. Ti si bil zelo neumen, ko si bil učitelj.

7) Eh dobro, kaj boš naredil, če te vzamem se seboj. Prvi pogoj: hočem petdesettisoč frankov.

les en plein jour.“ Videl boš take ženske, kakoršnih še svoj živi dan nisi videl. Poslušaj...“

„Čakaj! Če dam tebi petdesettisoč frankov, kaj pa potem ostane meni?“

„Et cinquante cent mille francs, si pozabil; vrhu tega pa sem pri volji stanovati ti tebi mesec, dva — que sais-je? Seveda zapraviva ta dva meseca teh stopdesettisoč frankov. Vidiš, je suis bonne enfant in ti že naprej povem, mais tu verras des étoiles.“

„Kako, vse v dveh mesecih?“

Kajpak! To te straši? Ah, vil esclave! Ali pa veš, da bo mesec tega življenja lepši in boljši nego vse tvoje žitje in bitje? Mesec — et après le déluge! Mais tu ne peux comprendre, va! Hajdi, pojdi! Ne zasluziš tega! H, que fais tu?“

Obuval sem ravno drugo nožico, toda nisem se mogel vzdržati, da bi je ne poljubil. Iztrgala mi jo je in me začela biti z nožico po obrazu. Naposled me je pa popolnoma zapodila.

„Eh bien, mon outchitel! Je t'attends, si tu veux.“ Čez četrto ure se odpeljem!“ je zaklicala za menoj.

9) in pokazem ti zvezde pri belem dnevu.

10) In 150.000 frankov, si pozabil... Kaj vem.

Vidiš, dobro dekle sem... toda videl boš zvezde.

9) Ah, suženj grdi; in potem potop! Toda ti ne moreš razumeti, pojdi!... Aj kaj delaš?

9) Eh dobro, učitelj moj! Pričakujem te, če hočeš.

Odločilni krogi naj le pomislijo, kakov vihar bi bil na Niže-Avstrijskem in vsem nemškem svetu, če bi bili kakega Slovana poslali na Dunaj za koadjutorja!! Koliko bolj bo opravičen vihar pri nas! In ta vihar bo neizogiben! Saj so duhovi izšli v slovenskem delu škofije itak že dovolj razburjeni po krivdi enega nemškega škofa — a sedaj naj bi prišel še drugi!! Ali niso izkušnje enega eksperimenta dovolj grenke, da bi hoteli sedaj zopet ponoviti tak eksperiment! Prvi eksperiment je zastrupal razmere v škofiji tako, da je celo „Slovenec“ nedavno moral konstatirati, da so te razmere zelo nepovoljne; drugi pa utegne prinesle posledice, na katere visoka gospoda brzokone ne mislijo. Nikar naj ne pozabijo, da rimansko vprašanje je bilo le ena epizoda v velikem duševnem procesu naroda!

Pisma iz Koroške.

III.

Oglejmo si nekoliko naše sosede Nemce, njih nakane ter njih delovanje! Nemci tvorijo na Koroškem dobri dve tretjini prebivalstva. Prebivajo v severnem in zahodnem kraju dežele, a tudi v slovenskih krajih in sicer po mestih in trgih. Tukaj tvorijo takozvano inteligenco: uradništvo, trgovci in deloma tudi obrtniki, sodniki so Nemci. Prav zaprav so to nemškutarji, kajti pravih Nemcev skoraj ni v mestih in trgih po slovenskem delu dežele. Nemške naselbine v slovenskem delu so Spodnji Dravograd, Gutštajn, Prevalje, Pliberk, Velikovec, Doberlavas, Železna Kapla, Borovlje, Podklošter, Trbiž in tudi v nekaterih večjih vaseh so že Nemci v precejšnjem številu. Celovec in Beljak sta že, ali pa bosta vsaj v kratkem popolnoma v nemških krajih, kajti, da izginejo Slovenci severno od Celovca ali tudi precej daleč proti jugu, je samo še vprašanje časa. Nasproti Slovincem, ki tvorijo po večini samo kmetijski in delavski stan, imajo Nemci vse stanove. Veleposestniki, plemenitaki, ki imajo tudi v slovenskem delu lepa posestva, so skoro vsi Nemci. Grofje Goes, Rosenberg, Thurn, Henkel-Donnersmark imajo v slovenskih krajih velik del najlepših posestev. Množijo jih vedno bolj in bolj in v podjuni dolini imajo grofje Thurn v pliberškem okraju že uajveče in najlepše kmetije v svojih rokah.

Meščanski stan je v vsej deželi, tudi v takozvanih jezikovnih otokih, nemški, oziroma nemškotatarski. Nemška buržuazija v mestih, — tvorijo jo uradniki, trgovci, obrtniki — je najbolj zagriženo nemško-nacionalna; ona je največja sovražnica vsega, kar je slovensko na Koroškem; ona vodi vso koroško politiko in ves boj proti Slovincem. V njej imajo Slovenci najhujše protivnike in zatiralce.

Nemški kmet je — more se splošno reči — miren. Tudi ni nikakor na višji stopinji olike, nego slovenski vrljub temu, da ima več pripomočkov od izobrazbe. Ima ljudske šole, ima kmetijsko šolo in nemško-nacionalna gospoda ga tudi neguje kolikor toliko; ali vrljub temu le ne nadkrijuje slovenskega kmeta.

Delavci po mestih in v tovarnah so po večini nemški; v slovenskih krajih tudi slovenski; toda mišljenjin so le nemško-nacionalnega ali pa socialnodemokratskega. Nemško-nacionalni so po večini vsled pritiska nemško-nacionalnih nadzornikov in uradnikov.

Delavci so večinoma iz kmetijskih slojev, selijo se v mesta, v tovarne in tu so po večini izgubljeni za Slovence. Pritisk od zgoraj, občejanje za Nemci, prejšnja vzgoja v šolah, vse to vpliva, da se slovenski proletarijat potuje tako, čim je prišel v mesto.

Kakor že rečeno, tvori buržoazija v mestih in trgih naše največje nasprotnike. Vse Koroško vlada samo klika uradnikov, trgovcev, učiteljev itd. Vladajoča stranka v deželi sploh je nemška ljudska stranka. To stranko tvorijo po večini uradniki, deželni in državni, trgovci in zdravniki po mestih in trgih, potem razni fabrikanti itd. Po deželi ima ta stranka glavno oporo v učiteljih, od katerih so najzagriženejši nastavljeni v najlepših slovenskih krajih. Izmed vseh alpskih dežel je Koroška najbolj nemško-nacionalna. Tu vladajo najzagriženejši Nemci in nemškutarji. Metniz, celovski župan, Dobernig sin slovenskih starišev, poslanec celovškega mesta, vsenemec prof. Angerer so znani voditelji koroških Nemcev. Nemški Volksrat za Koroško odločuje v vsem, on poveljuje na vladi, vse se vrši po njegovem povelju, na njegov mig se dela vsak korak. Vsa mesta ima v evidenci in povsod po deželi nastavlja svoje pristaše. Nemški klerikale imajo le v labudski dolini nekaj veljave; drugod pa gospoduje tudi po deželi nemška ljudska stranka svojimi učitelji in zaupniki. Pripominjamo tudi, da v narodnih stvarih gredo nemški klerikale z nemškimi nacionalci roka v roki in poslanec Walcher ni nič manj nemško nacionalen, nego Dobernig ali Angerer. Lahko rečemo, da se vsa politika nemških nacionalcev koncentruje v tem, da prej ko slej ponemčijo vso Koroško. V ta namen delujejo njih obrambena društva, podružnice Südmarke in Schulvereine. Ta društva imajo v slovenskem delu dežele že toliko ali celo več svojih podružnic, nego Slovenci sami svojih obrambenih društev. Delujejo vzorno in s posebno vnetostjo obračajo na slovenski Rož, ki se posebno

v zadnjih letih rapidno ponemčuje. Lepa Rožna dolina, junska dolina, tudi zilska, imajo že toliko zasejane ljulike tujih elementov, da človek najraje ne premišluje o tem. Vse večje vasi v slovenskem delu dežele so zasejane z nemčurji, ki so propagatorji nemštva. V vsaki večji vasi, posebno v Rožu nahajamo gostilničarje odločne nemškutarje, trgovce ravno take; vsaka večja vas ima nemškutarsko požarno brambo, ali pevsko društvo, ki jih vodijo nemškonacionalni učitelji.

Ti zbirajo šoli odraslo mladino okrog sebe in jo še nadalje vzgajajo v svojem duhu. Kako da ti vzgojitelji vzgajajo mladino, smo že nekoliko omenili. Kako agitirajo pri volitvah, je znano. Učitelji so najhujši zmagi, ki požira in okužuje slovensko mladino in je tako pokvarja, da je izgubljena v vsakem oziru. Česa imamo ob takih razmerah, ki so žal, prerisane, še pričakovati? Kakšna bodočnost je pred nami? Učitelji, razni gostilničarji in trgovci po vaseh v slovenskem delu dežele so tisti element, ki razjeda deželo in uničuje slovenski življenj na kmetih. Razen tega tvorijo močnejše nemške trdnjave po deželi z e l e z n i c e. Od spodnjega Dravograda do Beljaka ima južna železnica celo armado nemško-nacionalnih uradnikov, ki vplivajo na razvoj ponemčevanja.

Od Celovca do Podrožice služi na državni železnici enako organizirano zagriženo nemško uradništvo; celo nadzorniki delavcev ne zaostajajo za svojimi predstojniki, in na mnogih krajih se je za prigradilo, da so naravnost prepovedali delavcem medseboj slovensko govoriti (Privalj). Kako se širi nemškutarjenje med delavci, to je groza opazovati. Često mi je prilika, da občujem z železniškimi delavci, žalostno je poslušati, kakov jezik govorijo ti nesrečnejši. Vsi izrazi, ki se tičejo železnice so tuji, spakedrani, in kar so si pridobili tujk že v šolah, in potem pri železnici, se zlija v naravnost neznanen jezik. Zanimarjenost železniških delavcev na Koroškem je velika, žganje, surovost itd. je splošno. Južna železnica nima niti enega slovenskega napisu; uradovanje je povsod izključno nemško. Nemško-nacionalni element na deželi tvorijo nadalje razni občinski tajniki, orožniki, finančni stražniki, in vlada se sporazumno s Volksratom ob nastavljanju in prestavljanju ozira na njih mišljenje. Slučajev bi bilo za to neštevilno. Kolikokrat sem bil posebno pri finančnih stražnikih za tolača, če so imeli pri Slovincih opravka! To bi bila kratka črtica o nemškem prodiranju na deželi.

Slovenske novice.

— *Proslava grunwaldske bitke na Pruskem.* Poljaki v Poznanju se pripravljajo, da na svečan način praznujejo petstoletnico bitke pod Grunwaldom, v kateri se premagali nemške viteze. Čim so to izvedeli pruski hakatisti (oni, ki hočejo ugrabiti Poljakom rodno zemljo), so takoj jeji pritiskali na vlado, da enostavno prepove vsako proslavo.

Sodeč po dosednji praksi pruske vlade, se ta gotovo uda in pokaže s tem zopet svojo nemško svobodomiselnost.

— *Jubilej slovaških „Narodnih Novin“.* Letos se dovršuje petdeseto leto, od kar so priče izhajati „Pešt-Budimske vedomosti“, ki so pozneje vsprejele ime „Narodne novine“ in se preselile v Turčanski St. Martin, središče slovaškega duševnega življenja. Ta list je bil dolgo v ognjišče slovaški politiki in kakor tak je moral pretrpeti najhujša preganjanja in šikane od strani Madjarov. A vzdržal se je vendarle. — Bratskemu listu pošiljamo tudi mi najiskrenejše čestitke!

— *Prof. dr. Otokar Hostinsky,* slavni češki muzikalni estetik, je umrl v Pragi dne 19. t. m. Pokojni profesor je spisal več estetičnih razprav, tako n. pr. „Vera in umetnost“, „O najstarejših sledih evropske umetnosti“, „Darvin in drama“ itd.; strokovnjak pa je bil v muzikalni estetiki in je glasbil Smetane pripomogel do popolne zmagi.

— *Poljaki v Moskvi.* Po statistiki minelega leta živi v Moskvi 18.620 Poljakov, dočim jih je bilo pred pet leti le 3700 tisoč duš.

— *Črnogorski konzulat.* „Cetinjski viestnik“ doznaje, da črnogorska vlada v kratkem osnuje svoje konzulate v Avstro-Ogrski in Turčiji. V Trstu in na Danaju bosta generalna konzulata.

Dnevne vesti.

Nadvojvodinja Marija Valerija je dospela semkaj sinoči ob 9.5. Na južnem kolodvoru so jo pozdravili namestnik princ Hohenlohe, župan dr. Valerio in več drugih načelnikov oblastnih in predsedniki patrijotičnih društev. Pred kolodvorom se je v zlic skrajno slabemu vremenu zbral par 100 oseb. Nadvojvodinja se je potem s spremstvom odpeljala v hotel de la Ville. — Jutri dopoldne prisostuje, kakor omenjemo že na drugem mestu, blagoslovljenju nove cerkve v ulici del Ronco. Ob 1 uri pop. bo nadvojvodinji na čast obed pri namestniku, ob 3.30 koncert v društvu „Austria“, ob 6.35 zvečer se nadvojvodinja odpelje v Budimpešto.

O nečuvnih krivcih in nasilstvih, ki se gode dan na dan Slovincem na Koroškem, nam poroča vsaka številka naših listov. Krivice na šolskem polju in v javnem

življenju. Ako pojde tako naprej, mora biti v kratkem konec koroških Slovincem; za temi pa je namenjena ista usoda tudi drugim.

Toda to ne sme biti! Rešiti, ohraniti se moramo vsi! Pomagati pa si moramo v prvi vrsti sami! Možno pa bo to le, ako prav spoznamo svoj nevarni položaj, dobro premostimo glavna sredstva, s katerimi si zagotovimo svoje življenjske pogoje kakor narod in ako nas navdaja dobra volja in trajno navdušenje, da se z vsemi močmi poprimemo dela ter tudi vstrajamo!

Vse to nam nudi majhna brošurica: „Slovenskemu narodu!“ Spoznavaj se sam!“

ki se dobiva po 30 stot. v „Kat. bukvarni“ v Ljubljani.

Z ozirom na važnost in plemenitost namena ter z ozirom na vestno sestavljeno gradivo — šolstvo, veljava slovensčine v javnem življenju — je potrebno, da se z brošurico do dobra seznanijo vsi Slovinci, pred vsem naša mladina vseh slojev, v prvi vrsti akademična. Posebno pa jo priporočamo izobraževalnim društvom in žeteli je, da vsako od njih razpolaga z mnogimi izvodi, da prode duh, ki preveva isto, v kar najširše plasti našega naroda!

Radi nizke cene je primerno, da se naroči vsaj 10 izvodov skupaj. (S to brošuro se hočemo pobaviti posebej, Op. uredništva „Edinosti“.)

Nova podružnica sv. Cirila in Metoda. V nedeljo dne 16. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor podružnice Ciril-Metodove družbe za obe sv. Mariji Magdaleni. Dvorana „Gospodarskega društva“ pri sv. M. M. zgornji je bila nabito polna. Mnogo občinstva je moralo stati v veži in na vrtu. Zborovanje je otvoril deželni poslanec g. Anton Miklavc z nagovorom, v katerem je pojasnil pomen in namen bodoče podružnice.

Mi nočemo — je rekel — nikomur nič jemati, ampak le braniti svoje. Saj veste, da so najslabši otroci oni, ki se poitaljančujejo, ker niti ne umejo jezika. Mi hočemo vzgajati otroke na narodni podlagi. Oklenite se torej nove podružnice, ki naj bo v podlogo naši bodoči narodni šoli. (Burno pritrdjevanje je sledilo tem besedam).

Na to se je oglasil za besedo g. učitelj Engelmann, ki je nekoliko razložil zgodovino narodnih bojev, v katerih je ravno šola glavno sredstvo za obranitev svoje narodnosti. Zato si ustanovljajo narodi svoje šolske družbe v obrambo naroda ob mejah. Tako smo si tudi Slovenci ustanovili svojo družbo sv. Cirila in Metoda. Spregovorivši še o šolah, vrtcih in o stroških te vzgoje, — je govornik prečital podružnična pravila.

G. prof. dr. Merhar je izražal svoje veselje na tem, da narod spoznava, česa mu manjka v prvi vrsti. Posebno ga to veselilo pri sv. Mariji Magdaleni, ki se je do sedaj le malo oglašala v javnosti. Kakor zastopnik tržaški bo z veseljem sporočal glavnemu vodstvu, kako navdušenje je bilo na tem ustanovnem občnem zboru.

Na to je bil — po predlogu sklicatelja — enoglasno izvoljen začasni odbor. Izvoljeni predsednik se je pristrčno zahvalil na vsem, kar je tu videl in čul, ali pripomnil je, da samo ploskanje in navdušenje ne zadostuje, ampak slediti morajo tudi krepka dejanja. Priporočivši najživahnejšo agitacijo novi podružnici na korist, je govornik zaključil pozivom: Na delo, ker resni so dnovi!

Ker se ni nikdo več oglasil za besedo, je g. Miklavc sklenil zborovanje klicem: Na delo, da zlate besede ne ostanejo glas vpjočega v puščavi. Za novo podružnico je nabral učence 1. razreda C.-M. šole Žižmond 18 K 4 st., nadalje je bilo nabranih v družbi 7 K 60 st., g. Miklavc daroval 10 K, g. Škekar 2 K.

Priglasilo se je že nad 80 členov. Nadaljni novi udje naj se zglašajo v „Gosp. društvu“ „pri Tirolcu“.

Tovarišem železničarjem! Iz železničarskih krogov smo prejeli: Slovenska ideja prodira med nami. Bilo je časov, ko je internacionalna socialna demokracija zahtevala naravnost žrtve od onih, ki se niso hoteli pokoriti njenim diktatom. Bilo je časov, ko so glavarji socialne demokracije kar diktirali, kaj se ima zgoditi s tem ali onim narodnjakom. Ali to so bili časi srednjega veka, časi vladanja najstrožjega absolutizma. Nu mislimo, da socialisti sami — v kolikor so res svobodoljubni ljudje — si ne žele več teh časov nazaj. Zato tudi mislimo, da napadi v zadnjem „Železničarju“ na posamične osebe našega prepričanja ne prihajajo iz vrst poštenih železničarjev, ampak od različnih agitatorjev, katerim se že majajo tla pod nogami in ki bi si hoteli z grdimi ovajjanji še nekoliko podaljšati svoj obstanek.

Pomislimo le, kaj vse se dogaja slovenskim železničarjem po različnih hohtajčarjih in pod pokroviteljstvom internacionale! Kehrt euch, marsch! gonijo onega, ki ne zna odgovorjati na vprašanja nekaterih hohtajčarjev.

Vprašati se moramo, ali so ti gospodje na državni železnici res tako vsemožni, kakor se kažejo nasproti nam v svoji zagriženosti? Potem bi jih pa mi slovenski delavci že prosili, naj izposlušajo od vojne uprave, da oni, ki ne zna nemški, tudi ne

bo — potrjen v vojake! Če to izposluje, potem zagotavljam g. Hofmannu in drugim gospodom, da jih ne bomo nikdar več nadlegovali radi službe. Ali dokler nam tega ne izposlušate, dokler nas bo vlada rabila za vojaštvo, — brez razlike, ali znamo nemški, ali ne — dotlej bomo tudi zahtevali zaslužka in jednako veljavnost na državnih podjetjih. Ali je vam to prav ali ne — to nas ne briga. Če nočete biti z nami v službenih stikih, če nas ne morete, pa — pojte vi!

Končno pa se obračamo do vseh slovenskih državnih poslancev, naj vso svojo pažnjo obračajo razmeram na naših državnih železnica. To je za ves naš narod veliko socialno gospodarsko in narodno vprašanje. Ravno radi tega naj se vsi slovenski državni poslanci zavedo, kolika odgovornost bi jih obremenila če bi to vprašanje zane-marjali.

Pomlejal bi veliko nevarnost za pozicijo vsega naroda, ako bi slovenski Irpini na državnih železnica ostali sužnji v kremp-ljih Wolfvocev!

Vse slovenske liste prosimo, naj v tem smislu apelirajo na poslance.

Iz finančne službe. Finančni svetnik g. Josip Abbrederi je imenovan višim finančnim svetnikom v Trstu. — Davčni upravitelj Matija Bastianutti je imenovan višim davčnim upraviteljem v obsegu finančnega ravnateljstva v Trstu.

Akademični ples. Danes zvečer bodo prijazni prostori „Nar. doma“ slavnostno razsvetljeni in okrašeni. Naša akademična mladina se pripravila in dela na to, da bo ta ples čim lepše uspel. Od našega občinstva pa pričakujemo, da prihihi danes zvečer v velikem številu v „Narodni dom“ in s tem pokaže našim visokošolcem svoje simpatije, ki jih gotovo zaslužijo.

C. kr. vojna mornarica. Glasom brzajavne vesti je vojna ladija „Cesarica Elizabeta“ 19. t. m. dospela v Tandjongirok (luko pri Bataviji), kjer ostane tri tedne. Na ladiji vse zdravo.

Tržačani meščani in okoličani! Delavci iz mesta in okolice! Položaj domačega delavstva in posebno Vas, okoličanov, postaja od dneva do dneva bolj neznošen. Ni zadosti, da trpite pod splošnimi, naravnimi in za Vas skrajno neugodnimi gospodarskimi razmerami, ne! V zadnjem času sega tujec vedno globeje po tistem, kar bi po pisani in nepisani postavi moralo biti pridržano Vam, domačinom in davkoplačevalcem. Takim razmeram naj bodi enkrat konec! Vaš klic: „Dajte nam zaslužka“ ne sme več biti glas vpjočega v puščavi! Vz-dignimo enkrat močno svoj glas!

Podpisana „Narod. delav. organizacija“ sklicuje za nedeljo, dne 23. jan. 1910 velik protestni shod mesta in okolice, ki se bo vršil točno ob 10. uri predpoludne v dvorani „Nar. doma“ v Trstu.

Dnevni red: „Kruha nam dajte!“ Delavci iz mesta in okolice! Sedanji trenotek je največje važnosti! Privredite na shod one, ki delijo Vašo usodo in pripeljite na istega Vaše družine! Pokažite, da hočete boljše življenje!

Trst, dne 12. januarja 1910. — Odbor N. D. O.

Nevročljive pošne pošiljave. C. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo nam je doposlalo seznam navadnih in priporočenih poštnih pošiljav, ki so bile v mesecu decembru 1909 v oddelku za nevročljive pošne pošiljave v Trstu odprte in ki so njih odpošiljatelji neznani. Ta seznam bo priobčen v polnem obsegu v tukajšnjem uradnem listu.

Zahvala. Za letošnjo božičnico je bilo na tuk. šolah družbe sv. C. M. obdarovanih 200 revnih otrok s čevlji ter lepo številu ubogih deklic šole na Acquadottu s toplimi oblekami.

Podpisani vodstvi si štejejo v prijetno dolžnost, da se tem potom zato najiskrenejše zahvaljujejo sl. odboru trž. žen. podružnice, ki je z nabiranjem darov omogočil to obdarovanje, vsem p. n. trž. damam, ki so preskrbele obleke, dalje pa tudi g. Stantiču za točno in solidno postrežbo z obuvali.

Vodstva deške in dekliške šole pri Sv. Jakobu ter dekliške šole na Acquadottu.

Popravek. V včerajšnji notici o požrtvovalnosti Čehov v narodno-obrambene svrhe se je unila dopisnikova pomota. Za povr-mavsko enoto nabirajo Čehi četrtmilijonski in ne štirimilijonski dar.

Vreme. Po dolgem lepem in izredno milem vremenu je včeraj nastal hipni preobrat. Zjutraj je bilo kakor iz škafe. Popoldne pa je k temu še zapihala močna burja in dežju sta se primešala sneg in sodra. Na nekaterih mestih okoli Trsta, n. pr. v prosti luki, je zamel sneg. Po noči je pihala silna burja; kljub temu ne kaže, da se nebo skoro razvedri.

Sodnija.

Streli dne 5. dec. pred sodnijo.

Včeraj se je vršila pred deželno sodnijo razprava proti Petru Magriniju, privatnemu uradniku, ki je obdolžen, da je dne 5. dec. o priliki demonstracij v prilog slovenskim šolam, ustrelil na Borz-nem trgu dvakrat z revolverjem v množico, in proti Ivanu Cosmini-ju, ki je obdolžen, da je udarjal po Slovincih.

Oba obdolženca sta zanikala vsako krivdo. Magrini je stal na Velikem trgu, ter čul neki hrup, ki je prihajal od strani Borznega trga. Sel je iz radovednosti proti Borznemu trgu in se vstavil poleg slaščičarne Urbanis. Tu je začul, da sta padla dva strela iz množice.

V strahu, da ne bi mu se kaj zgodilo, se je spustil v beg. Slovenci so začeli teči za njim, ga ujeli, pretepli in izročili policiji. Na policiji mu takoj niso niti znali povedati, zakaj je aretiran. Pozneje so mu šele povedali, da je aretiran radi suma, da je on streljal v množico.

Na vprašanje predsednika, kako more pojasniti, da je priči, ki pravijo, da so ga videle, da je on streljal, je izjavil obtoženec, da tega ne more pojasniti. Revolverja ni nikdar nosil.

Tudi Cosmini je prišel iz radovednosti na Borzni trg, ker je čul hrup. S palico ni mahal, ker je ni imel. Tudi dežnika ni imel.

Preds.: Pri vas so našli tudi kolajne z Oberdankovo podobno. Kako morete pojasniti posest teh svetinj?

Obt.: Naročil sem iz Italije 25 kolajn z Mazzinijevimi liki. Dobil je 10 Mazzinijevih in 15 Oberdankovih kolajn, katere je pa mislil poslati nazaj v Italijo.

Preds.: A kaj ste napravil z onimi 10 komadi Mazzinijevih svetinj?

Obt.: Razdelil sem jih.

Preds.: Komu?

Obt.: Se ne spominjam.

Preds.: A pri vas so našli tudi bokser. Kako morete pojasniti posest bokserja, ki se ga je našlo pri vas?

Obt.: Bokser rabijo Amerikanci za igračo. Tudi jaz sem ga imel za igračo.

Zaslišanih je bilo več prič obtožbe. Med temi je važna pred vsem izjava priče g. Mache, ki je potrdil, da je videl Magrini, kako je stegnil roko in jo umaknil. Revolverja ni videl v roki, videl pa je, da se je pokadilo iz Magrinijeve pesti.

Priča Ivan More je govoril slovenski. Bil je ranjen v stegno. Pridružil se je kaz. postopanju kot privaten oškodovanec. Bil je 44 dni v bolnišnici. Pokvarjena mu je bila nova obleka, ki je stala 48 kron, nov površnik, ki je stal 40 kron in nov klobuk, ki je stal 7 K.

Videl je, da je streljal nek majhen človek, poleg njega je bil večji človek, ki je mahal s palico po Slovencih. Bila sta ta dva po velikosti kakor Magrini in Cosmini, vendar pa ne more potrditi, da sta to bila ravno ta dva.

Zaslišane so bile na to tri italijanske priče. Sami Mazzinijanci.

Dve priči sta izjavili, da Magrini ni streljal, pač pa, da sta videla nekega drugega, ki je streljal. Bil pa je to nek človek z belim površnikom, ki je izgledal kakor delavec.

Kaznilniški čuvaj Ivan Tinta je naznanil, da, ko je šel s Cosminijem na stran, sta se zakadila oba omenjena, v družbi nekega tretjega, ki se je nahajal med poslušalci, v njega, čuvaja. Kaj sta nameravala on ne zna, ali zdi mu se, da sta hotela Cosminiju pripomoči, da bi pobegnil. Priči sta izjavili, da sta hotela Cosminija le pozdraviti. Državni pravdnik je zahteval, da se postavi omenjene tri pred preiskovalnega sodnika, da jih zasliši. Pridruže si pravico, postopati proti istim.

Zagovornik dr. Robba je na to predlagal, da se razprava predloži in zasliši nekatere nove priče. Med temi nekega Saulija, ki bi imel dokazati, da je videl dotičnega, ki je streljal na Borznem trgu, kako je v kavarni Municipijo spraznil revolver.

Dr. Mandić kot zastopnik privatnega oškodovanca, je predlagal, da se zasliši kot pričo trgovec z ogljem g. Koslovič, ki je videl Magrini, ko je streljal in g. Jedlowskega, ki bo dokazal, da niso bili Slovani oni, ki so provocirali, ampak Italijani. Sodnika je ugodila predlogu dr. Robbe in sklenila, da se razpravo preloži ter pokliče toliko nove priče obtožbe, kolikor obrambe.

Tržaška mala kronika.

Tatvina v tobakarni. Marija Delpicolzuane, stara 35 let, vslužbena kakor prodajalka v tobakarni v ul. Malcanton št. 14, je predvčerajšnjem zjutraj prišla v stanovanje lastnice one tobakarne, vdove Gertrude Chioldi, v ul. SS. Martiri št. 26 in vsa zapakirana pripovedovala, da je našla tobakarno ulomljeno. Zares so bili tam zginili trije žakličji z denarjem, v skupnem znesku K 275. in iz dotične knjige koleki v vrednosti K 73. Policija, ki je bila takoj obveščena o stvari, je na podlagi poizvedb obrnila svoj sum na prodajalko samo, in izvršila hišno preiskavo pri njej, pri kateri so našli mnogo obdolževalnega materiala. — Aretirana je bila in predana deželni sodnji Omenjena Delpicolzuane je bila svoj čas vslužbena v tobarni na Korzu št. 47 in v onem času je bila ravno ulomljena blagajna v trgovini zlatarja Vekjeta, nadalje je bila v zadnjem času uslužbena v tobakarni na Piazza vecchia št. 3, v kateri je iz dosedaj še nedognanih razlogov nastal požar. Zdi se, da ima Delpicolzuane skrivce.

Predrzo izzivanje regnikov. Predvčerajšnjem zvečer so trije mornarji, Rihard Sarič, Marko Begonja in še tretji, ki je neznan ostal, sedeli pri mizi v ljudski kavarni v ul. 5, katere lastnik je Mihael Calderulo, in so peli tiho hrvatske pesmi. Pri drugi

mizi je sedel eden od one žalibog pretevilne sodrge, ki prihaja iz bližnjega kraljevstva, da krade kruh in čast našemu mestu. Bil je to delavec Anton Sgobba, star 21 let, iz Noci pri Bari. Laškega podanika je hrvatsko petje začelo dražiti in impertinentni tujec se je naenkrat zadril med našimi mornarji: „Tiho! Tukaj se ne poje hrvatski! pojdite v gozdove! Vi ste gozdne zveri! Na to infamno predrznost laškega pritepenca, so mornarji, mesto da bi mu dali tako lekcijo, kakor bi bil pravzaprav zaslužil, mirmo in dostojno odgovorili: „Molčite, tu niste vi gospodar! Regnikolu pa je bilo tudi to preveč, potegnil je nož in planil proti mornarjem, ki so v silobranu vzdignili stolice. Pritekel je redar, ki je ob ploskanju vseh navzočih odvedel nesramnega tujca, ki je na tak infamen način razžalil domačine. Upamo, da ga skoro spravijo čez mejo.

Tako daleč smo prišli vsled malodušne popustljivosti avstrijske vlade, ki nima korajže čistiti naše mesto te regnikolske sodrge, ki povzroča dve tretini vseh zločinov, izvršenih v Trstu, in to v zahvalo za uničujočo konkurenco, ki jo dela domačemu delavstvu.

Koledar in vreme. — Danes: Vincenc muč. — Jutri: 1. predpepel. nedelja, Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 6° Cels. — Vreme včeraj: Dež z burjo.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Temperatura mila. V začetku slabo, potem bolje.

Naše gledališče.

V nedeljo se vprizori izborna burka „NASTAVLJENA PAST“.

Predpustni čas rabi razposajeni humor, hoče smeha v izobilju, in zato je prišla ta živahna burka sedaj na vrsto.

Naslov sam nam kaže, da gre za past — kjer naj se vlovijo kalini za pomoževanje deklet. V to svrhu ustvarijo interesenti celo ... zadrugo z omejenim poročstvom ... itd. itd. Pač krasen predmet za burko!

V nedeljo bo z a d n j a predstava našega gledališča v tem mesecu, ki je bil tako bogat na predstavah in krasnih uspehih.

Drugo nedeljo bo naše gledališče gostovalo v Gorici z ljudsko igro „Lol in oče“.

Društvene vesti.

Sokolska plesna vaja. Današnja sokolska plesna vaja odpade vsled akademičnega plesa.

Prihodnja vaja bo cenjenim plesalkam in plesalcem javljena potom „Edinosti“.

Na zdar. Veselični odsek.

Društvo tramvajskih uslužbencev bo imelo drevi, dne 22. t. m., ob 10. uri zvečer v redutni dvorani „Politeama Rossetti“ svoj društveni ples.

Vstopnina 1 K.

DAROVIL.

Za veliki Ciril-Metov ples združene slovanske mladine, doposlali so:

Guazilo vitez Glišič, Trst K 5. Josip Cink, Trst K 5. Potom Jadranske banke F. C. Trst K 10. Angelj Martelanc, sod. urad. Trst K 4. Družina Sirk, Trst K 6. Srečko Bartelj, Trst K 20.

Rodoljubnim darovateljem iskrena hvala. — Nadalnje prispevke naj se izvoli pošiljati na ugledno „Jadransko Banko“ ali gosp. Vladku Ternovcu, ulica Fontana 4. I.

— Za moško podružnico družbe sv. C. in Met. so darovali igralci preporno svoto od igre v znesku 26 K. (Želeti bi bilo, da pride še večkrat do sličnih preprirov v korist družbe sv. C. in M.)

Nar. del. organizacija.

priredi

dva javna shoda

- v Škedenju, danes dne 22. januarja ob 8. uri zvečer v dvorani „Gospodarskega društva“.
- v Sv. Križu, jutri dne 23. januarja ob 4. uri popoldne v dvorani „Konsumnega društva“.

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v soboto 22.

t. m. od 9—12 ure predp. in 3—6 pop.

Železne postelje, omare, zrcala, chiffoniers, umivalnik z mramorjem in zrcalom, jedilna miza, mizice, ure, etagère, decimalka, voziček na dve kolesi, slike, omarica s steklom, canapé, igrače, ognjišče za pre-gibati.

ZDRAVNIK

Dr. D. Karaman

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

Ordinuje na svojem stanovanju TRST, CORSO 14.

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 pop.

TELEFON 115/IV.

MODERNO POHIŠTVO!

TRST

PETER JERAJ

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13
VOGAL ULICE V. BELLINI

Odlikovana pekarna in slaščičarna
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi
v Londonu 1909

Acquedotto 15. - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavemu trikrat na dan svež kruh.

Prodajalnice, ki imajo tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi blagovini posebnost za čaj; ima razne fine vina in likerje v buteljkah in fine deserte bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokanje itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZPLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočamo se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem
Vinko Škerk

Ugodna prilika!

V veliki, fini žganjarni

na trgu pred Narodnim domom št. 1
(vogal ulice Ghega) je na razpolago VELIKI IZBOR

najfinejšega ruma

Asti Spumante, Refošk, zagrebški Polinkovae in Sokol. - Pustobne vrste: Ruse po najzmernejših cenah.

Ženski kostum za masko se prodaja
naslov pove inseratni
oddelek Edinosti. 95

Narod. manifakt. trgovina

v Ljubljani

išče : izvežbanega

:: manifakturista ::

za engros zalogo.

Ponudbe : Ljubljana poštni predal št. 46

Karl Babuder

Prodajalnica manifakturnega blaga - TRST - ulica Vincenzo Bellini št. 11 (vogal S. Caterina)

Velika izbora potrebščin :: za zimsko sezono.

Fuštanj, Lawa-Tennis, perilo, pletenice, srajce, ovratniki, ovratnice, nogovice in rokavice, kakor tudi drobnih predmetov in moderni okraski.

Velika klobučarna

G. Doplicher

Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.

Specijaliteta: trdi angleški klobuki.

Emporij kap za potovanje in za šport.

TRST
Corso št. 34.

Ernest Pegan, Trst

Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio)

Trgovina s svežim in pre-kajenim svinjskim mesom.

Vse vrste salam. Najfin. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gnjati.

Razne klobase. — Moderno opremljen buffet.

Vedno sveže BREHERJEVO PIVO. — KRAŠKI TERAN. — Garantirana PRISTNA VINA iz vtpavske vinarske zadruge. — SAMPANJEC. — DE-SERTNA VINA. — LIKERJI ODLIKOVANIH TVERDK.

Gostilničarjem se daje primeren popust.

Delavci iz Lloydovega arzenala!

Danes, dne 22. januarja bo

javen shod

delavcev iz arzenala pri Sv. Jakobu v prostorih „Konsumnega društva „Jadran“ (ulica dell'Industria.)

Skupina združenih delavcev zaposlenih pri Sv. Marku in „Strudolfu“.

Podpisani uljudno vabim vse tovariše-odbornike in njih namestnike na jako važno posvetovanje za soto točno ob 8. uri zvečer v prostore N. D. O. pri Sv. Jakobu (Campo S. Giacomo 5 I.) Prosim, naj nihče ne manjka.

Predsednik: R. Pregarc.

Jutri v nedeljo, prirede člani N. D. O. iz proste luke I. javni ples v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu. Odsek je vkrnil vse možno, da vstreže z zadovoljstvom plesalcem in plesalkam.

Tovariši vsi na ples delavcev iz proste luke N. D. O. jutri ob 4. uri popoldne.

Vesti iz Goriške.

Gostovanje tržaškega slovenskega gledališča v Gorici. Tržaško „Dramatično društvo“ je nameravalo prirediti v Gorici koncem tega meseca dve gostovanjski predstavi. Ker pa je gledališka dvorana goriškega „Trgovskega doma“ v soboto dne 29. t. m. oddana za neki ples, bo tržaško gledališče moglo gostovati le v nedeljo dne 30. t. m., in sicer z L'Arronge-ovo ljudsko igro „Lolin oče“. Ta igre je imela v Trstu krasen uspeh in se nahaja v stalnem repertoarju vseh večjih severnih gledališč.

Slovenska italijanščina. Slučajno nam je prišla v roke razglednica, ki jo je pisala neka dekla od Sv. Lucije ob Soči svoji sestri, ki biva v nekem slovenskem kraju v Istri.

Dotična razglednica se glasi:

Al signora

Al

Post Capodistria.

1/1910. Carissima Sorela M. O ričevuto la tua Carolina ti facio Sapere ghe per la tua festa vero scrivimi Coza ti porterò O fizilo o cetero altre goze tanti Saluti a tutti presto se vederemo te scrivo gual gorno ghe vero Adio scivi chuel a ke ti ai piacere.

Ta punca, ki je napisala gori navedene vrstice, pač ni znala, kaj je storila, sicer bi si gotovo ne bila tako osmešila.

Bog daj norcem (in norcam) pamet!

Iz Nabrežine. Pravila „Kat. izobr. društva“ v Nabrežini, ter podružnice „sv. Ciril in Metoda“ v Nabrežini so od c. kr. nam. potrdjena. — Občni zbor podružnice družbe sv. Ciril in Metoda se objavi pravočasno.

Kmečko izobraž. društvo v Štorjah. Ustanovni občni zbor kmečko-izobraževalnega društva v Štorjah se bo vršil v nedeljo 23. januarja 1910. ob 3 uri popoldne.

Predavanje v Prvačini. — Odsek za ljudska predavanja iz Trsta priredi jutri 23. t. m. predavanje „O kulturnem razvoju človeka“. Predava g. Ferdo Plešić. Prvaški domačini in vsi, ki se zanimajo za izobrazbo in napredek, udeležite se v velikem številu tega predavanja, med katerim se bo tudi projiciralo mnogo skiptičnih slik.

Razne vesti

Dvoženstvo v Perziji. Bigamijo kaznujejo v Perziji z grozno kaznijo — s kamenovanjem! Claude Anet pripoveduje v neki francoski reviji o svojih utisih na potovanju skozi Perzijo sledeče:

Neka žena iz slovenske okolice je imela moža, kmeta, ki pa je bil nekam odšel. Ko vzlic dolgemu pričakovanju ni mogla izvedeti, kje da se mož nahaja, se je omožila iznova. Le malo časa je živela srečno v novi zvezi, kajti prejšnji mož se je povrnil nenadoma. Kako presenečenje! Skandal so takoj javili pravici. Žena, ki je imela dva moža, se je pregrešila proti koranu in je bila obsojena na kamenovanje. Ujeli so jo in jo vodili boso po ulicah mesta Konthana. Vrhovni svečenik je vodil zbrano ljudstvo, sprehajajoče se po ulicah, na mesto, kjer je imela biti žena kamenovana. Tam je bila izkopana jama v zemljo, približno en meter globoka. Ženo so vrgli v jamo. Prvi se je približal duhovnik in vrget na ženo velik kamen. Zatem pa se je usipalo nanjo kakor toča kamenje, ki je je metala pobesneta druhal toliko časa, da je žensko čisto zakrilo. Potem so potegnili mrtvo telo iz jame in je zakopali po svojem običaju v bližini iste... Evo, kako se v Perziji kaznuje nezvestoba! Če bi se gledalo pri nas tako natanko, bi pač imeli precej opraviti!

Velika draginja vlada tudi v Turčiji, izlasti v Carigradu. Cene mesu so silno poskočile. Kg ovčjega mesa stane kg 2.70 K, govejega kg 1.40 K. (V Turčiji rabijo več ovčjega mesa nego govejega). A mesarji naznanjajo, da se bo cena še dvignila in bo stal kg ovčjega mesa 3.50 K, govejega pa 2.70 K. To so izredno visoke cene. A podvojile so se tudi cene raznih drugih živil, tako da se nahaja ubožno ljudstvo res v obupnem stanju.

Zadnje brzojavne vesti.

Parlamentarne volitve na Angleškem.

LONDON 22. Do 10. ure sinoči je bilo izvoljenih 182 unionistov, 151 liberalcev, 31 delavske stranke, 58 nacionalistov. Unionisti so dobili 81, liberalci 9, delavska stranka 1 mandat.

MALI OGLASI:
se računajo po 4 stot. besedo; mastno
iskane besede se računajo enkrat več.
Najmanjša pristojbina stane 40 stotink.
Plača se takoj.

Pošten marljiv ter energičen mladenci dobre slovenske korespondence ter hitre pisave, išče primerenega zaposlenja v Trstu. Naslov pove Inservtni oddelek Edinosti pod „IVAN“.

Gospodična ki govori slovenski, italijanski in nekoliko nemški, želi stopiti v službo kot prodajalica ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „USTANAK“ na „Ins. odd. Edinosti“.

Pes na prodaj lep, komaj leto star, vrlo dober čuvaj in poleg tega jako dom. Naslov pove Inserv. Edinosti. (1800)

Josip Stofa mizariki mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizararska dela.

Odlikovani fotografski atelje
A. JEREČIČ, Trst, ul. Poste 10, Gorica, Gospoka ulica 7.

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7
ina pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič.

Fran Fon kovaški mojster v Kobaridu sprejme takoj pomočnika. Dogovor radi plačila in ponudbe pisмено na gornji naslov. 100

Oseba 33 let stara, večja slovenskega, nemškega in prično laškega jezika, išče službo kot natakar, raznašalec, sluga pri takem društvu ali banki, v trgovini kot iztirjevalec, ali sploh katerikoli službo. Ponuja najlepša spricvala in ima smerne zahteve. Več pove Inserv. Edinosti pod št. 900.

Išče se dekle za gostilno. — Via scuole nuove 22, „Trattoria alla città di New-York“.

Specijal. gumij. predmetov

Elastične nogovice, kilni pasi, pasi, brigatorji, sponzorji, gumijeve rjuhe, cevi za vino, vodo in plin, ovata. — Prodaja in poprava gum. predmetov

Higijenični predmeti
CENE ZMERNE. CENE ZMERNE

Federico Steindler, Acquadotto 14.

GOSTILNA

„Andemo de Natal“

TRST, Belvedere št. 47

toči furlanska in dalmatinska vina, kakor tudi

I. vrste Pantigamsko pivo vedno sveže

Domača kuhinja. Cene smerne.

Zaloga ovsa

klaje, detelje in korobačev

po zmernih cenah

Trst, ulica Belvedere št. 19 in

ulica del Bosco št. 14.

Izvršuje vsakovrstna brušenja

Rodolfo Botteri

brusar, via Belvedere št. 28

Velika zaloga rezilnih predmetov, britev, škarij, nožev vseh velikosti.

Vajenec, ki hodi po hišah, nosi devizo z mojim imenom.

izberno in točno po nizkih cenah

Najboljše stiskalnice za grozdje in masline

so naše stiskalnice „ERCOLE“.

najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; zjamčeno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

HIDRAVLICNA STISKALNICA.

Kajbolje avtomatično patentovane trzne brizgalnice „Syphonia“ ki delujejo, ne da bi jih bilo treba goniti.

plugi, stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za miti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja

in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. — Stiskalnice za senosiano itd. na roko. Mlatilnice za žito, Avtomatična orisgalnica

čistilnice, rešetalnice. — Slamoreznica ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbornega uresničene, najbolj pripoznanega in odlikov. sestava.

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedel. in vinska st. oje Dvaja II. Taborstr. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 620 zlatimi srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki s množičnimi pohvalnimi pismi brezplačno in franko.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedel. in vinska st. oje Dvaja II. Taborstr. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 620 zlatimi srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki s množičnimi pohvalnimi pismi brezplačno in franko.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedel. in vinska st. oje Dvaja II. Taborstr. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 620 zlatimi srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki s množičnimi pohvalnimi pismi brezplačno in franko.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedel. in vinska st. oje Dvaja II. Taborstr. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 620 zlatimi srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki s množičnimi pohvalnimi pismi brezplačno in franko.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedel. in vinska st. oje Dvaja II. Taborstr. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 620 zlatimi srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki s množičnimi pohvalnimi pismi brezplačno in franko.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

po 9. do 1. in od 3. do 6.

Ivan Godina

stavbni klepar

TRST - ulica Scussa št. 3 - TRST

Izvršuje vsakovrstna v to stroko pripadajoča dela

— kakor n. pr. stavba, pomorska in obrtna. —

Poprave iz bandona, cinka, medena, bakra itd.

se izvršujejo točno in solidno.

KOPELJI IN SESALKE PO NAROČILU. — Pro-

daja kuhinjskih in kmetijskih potrebščin t. t. d.

vse to po najnižjih cenah.

Umetni : fotografski

atelje

pri sv. Jakbu - TRST.

ulica Riva št. 42 (pritliče)

Izvršuje vsako fotografsko delo, ka-

kor tudi razglede, posnetke, notra-

nost lokala, porcelanaste ploče za

vsakovrstne spomnike itd. itd. itd.

Posebnost : Povečanje

vsakatero fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov

sprejema naročila in jih izvršuje na

domu, eventualno tudi zunaj mesta.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave

Giacomo Monaro

urar in dragotinar v Trstu, ulica

della Guardia 22

VELIKA IZBEKA SREBRNIH IN ZLA-

TIH PREDMETOV. — POPRAVE IN

NAROČILA SE IZVRŠUJEJO PO NAJ-

ZMERNEJŠIH CENAH.

Kupuje se zlato in srebro

GIULIO D'ETTORE,

brivec in vlasuljar

je prevzel BRIVNICO

g. Ivana Zigoja v ulici

Valdirivo številka 42

(v hiši kavarna New-York) ter e

priporoča slavnim slov. občinstvu.

Česar se ni bilo in tudi težko

kdaj bo!

Tovarna mi je po neki elementarni katastrofi

zaupala direktno prodajo rešenega blaga in sicer

več tisoč kosov krasnih, težkih

flanelastih odev

po lepih najnovejših vzorcih in barvah. Obro-

ljene so s silo in imajo komaj vidne vodene

madeže. Pripravne so zlasti za pokrivanje postelj

in vseb, so zelo fine, gorke in močne, 150 centi-

metrov dolge in 120 centimetrov široke.

Posiljajo se proti povzetju: 2 kosl obrobljenih

odej za 10 K; 4 kosl neobrobljenih odev za 11

K; 4 kosl rumenih ali kariranih odev za 12 K.

Krasne, barvite silne odevje za v vorove kos

12 K. Prešivane, napolnjene z vato svetloboje

se, svetlo-modre ali bordeaux - barvnate odevje 2

kosa za 14 K. — Vsek cenjeni čitatelji tega

(57) oglasa naj z zaupanjem naroči. — Naslov:

R. Bekera, last. hotela Solnice, Češko

- Giulio Reddersen -

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati,

Modeli, umetne roke in noge, bergije,

kilni pasi, elastični pasi in nogovice,

elektroterapevtske priprave, aparati za

inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdrav-

ljenje. Potrebšnine iz gumij in nerodirnege

blaga.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.